

Серія «Мій конспект»
Заснована 2008 року

А. П. Гриценко

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

(до підручника
О. І. Пометун,
Ю. Б. Малієнко)

7

клас

Харків
Видавнича група «Основа»
2015

УДК 37.016
ББК 74.266.3
Г85

Серія «Мій конспект»
Заснована 2008 року

Автор:
Гриценко А. П., старший учитель
Слоутського НВК Глухівського р-ну Сумської обл.

Гриценко А. П.
Г85 Всесвітня історія. 7 клас (до підручника О. І. Пометун, Ю. Б. Малієнко) / А. П. Гриценко. — Х. : Вид. група «Основа», 2015. — 72 с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-2513-5.

Видання «Мій конспект» — серія посібників, які ставлять на меті надати допомогу вчителю під час підготовки до уроку. Конспекти всіх уроків курсу «Всесвітня історія» для 7 класу розміщені на окремих аркушах і містять методично грамотно оформлену «шапку уроку» (мета, очікувані результати, обладнання тощо), стислий опис кожного етапу, завдання для актуалізації та закріплення тощо. Також передбачено місце для власних записів учителя, що зробить розробку заняття по-справжньому авторською, але заощадить час для планування та оформлення.

Для вчителів історії.

УДК 37.016
ББК 74.266.3

Навчальне видання

ГРИЦЕНКО Андрій Петрович

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ. 7 КЛАС
(до підручника О. І. Пометун, Ю. Б. Малієнко)

Головний редактор *Н. І. Харківська*
Редактор *О. О. Івакін*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 14.08.2015. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 3,78. Замовлення № 15-10/19-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»

61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи КВ № 11396-269Р від 26.06.2006.

Віддруковано з готових плівок ПП «Тріада Принт»

м. Харків, вул. Киргизька, 19. Тел.: (057) 757-98-16, 757-98-15

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1870 від 16.07.2007 р.

ISBN 978-617-00-2513-5

© Гриценко А. П., 2015
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2015

Зміст

Календарне планування	4
Вступ. Назустріч історії Середньовіччя	
Урок 1. Цивілізаційна спадщина Стародавнього світу. Що і як вивчає історія середніх віків	13
Розділ I. ПЕРШІ СЕРЕДНЬОВІЧНІ ДЕРЖАВИ	
Урок 2. Становлення середньовічної Європи	15
Урок 3. Імперія Карла Великого	17
Урок 4. Візантійська імперія	19
Урок 5. Арабський світ	21
Урок 6. Практичне заняття 1. Вплив Візантії, імперії Карла Великого, Арабського Халіфату на становлення середньовічної Європи	
Урок 7. Узагальнення. Тематичний контроль за розділом I «Перші середньовічні держави»	23
Розділ II. СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ СВІТ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ	
Урок 8. Людина в Середньовіччі	25
Урок 9. Середньовічне європейське суспільство	27
Урок 10. Практичне заняття 2. Замок. Лицарські традиції. Життя і традиції лицарів і селян	
Урок 11. Місто в Середньовіччі	29
Урок 12. Узагальнення. Тематичний контроль за розділом II «Середньовічний світ Західної Європи»	31
Розділ III. ЄВРОПЕЙСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВИ В X–XV СТ.	
Урок 13. Походи вікінгів та їхні завоювання	33
Урок 14. Хрестові походи. Держави хрестоносців. Духовно-лицарські ордени	35
Урок 15. Практичне заняття 3. Наслідки Хрестових походів	
Урок 16. Середньовічні держави: від роздробленості до станово-представницьких монархій	37
Уроки Франція та Англія у XII–XV ст. 17–18.	39
Урок 19. Священна Римська імперія	41
Урок 20. Італійські торговельні республіки. Реконкіста. Утворення королівства Іспанія	43
Урок 21. Узагальнення. Тематичний контроль за розділом III «Європейське суспільство і держави в X–XV ст.»	45
Розділ IV. МАТЕРІАЛЬНИЙ І ДУХОВНИЙ СВІТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ	
Урок 22. Наукові і технічні досягнення. Книгодрукування	47
Урок 23. Вплив церкви на середньовічне суспільство	49
Урок 24. Практичне заняття 4. Середньовічні школи та університети. Життя середньовічного студента	
Урок 25. Раннє Відродження і гуманізм	51
Урок 26. Архітектура та мистецтво	53
Урок 27. Узагальнення. Тематичний контроль за розділом IV «Матеріальний і духовний світ європейського Середньовіччя»	55
Розділ V. КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ В X–XV СТ.	
Урок 28. Держави Центральної та Східної Європи в X–XV ст.	57
Урок 29. Землі Північно-Східної Русі в XI–XV ст.	59
Урок 30. Практичне заняття 5. Виникнення слов'янської писемності. Кирило і Мефодій	
Розділ VI. СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ СХІД	
Урок 31. Утворення Османської імперії	61
Урок 32. Середньовічний Китай	63
Урок 33. Середньовічна Індія	65
Урок 34. Узагальнення. Тематичний контроль за розділами V–VI «Країни Центральної та Східної Європи в X–XV ст.» та «Середньовічний Схід»	67
Урок 35. Узагальнення до курсу «Внесок цивілізацій Середньовіччя в історію людства та становлення сучасної Європи»	69

* Практичні заняття учитель проводить за підручником.

Вступ. НАЗУСТРІЧ ІСТОРІЇ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Дата _____

Клас _____

Урок 1. ЦИВІЛІЗАЦІЙНА СПАДЩИНА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ. ЩО І ЯК ВИВЧАЄ ІСТОРІЯ СЕРЕДНІХ ВІКІВ

Очікувані результати

Після цього уроку учні зможуть:

- пригадати і назвати основні події та поняття, з якими вони ознайомилися впродовж вивчення історії людства у стародавню добу;
- показати на карті держави, історію яких вони вивчали протягом року;
- визначати хронологічні межі та періодизацію Середньовіччя;
- характеризувати види історичних джерел доби Середньовіччя;
- пояснювати та застосовувати поняття: «Середньовіччя», «середні віки», «цивілізація», «варвари».

Тип уроку: урок актуалізації та засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА УРОКУ

Учитель повідомляє тему та цілі уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗНАНЬ УЧНІВ

Бесіда

1. Що вивчає наука історія?
2. З якими періодами історії ви уже познайомились?
3. Які події з історії Стародавнього світу вам запам'яталися? Чому?
4. Визначте хронологічні рамки історії Стародавнього світу.
5. Яка подія поклала край існуванню Римської імперії?
6. Чому, на думку вчених, із падінням Західної Римської імперії закінчується історія Стародавнього світу?
7. Чому наступний період історії людства називають середніми віками?

Робота з картою

- ♦ Показати на карті тогочасні держави: Єгипет, Вавилон, Фінікію, Ізраїльсько-Іудейське царство, Перську державу, територію України, на якій проживали киммерійці та скіфи, Індію, Китай, Грецію, Спарту, Македонію, грецькі поліси Північного Причорномор'я, Рим, Візантію, Боспорське царство.

Робота з візуальними джерелами

- ♦ Розглянути малюнки у підручнику (завдання 4, § 1, С. 8) і назвати, які основні етапи охоплює історія Стародавнього світу.

Робота з підручником

- ♦ За допомогою ілюстрацій наприкінці § 2 (С. 9) назвати пам'ятки історії Стародавнього світу.

Метод «Мікрофон»

- ♦ Що ми вважаємо цивілізаційною спадщиною Стародавнього світу?

III. СПРИЙНЯТТЯ ТА УСВІДОМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Учитель демонструє на екрані умовну стрічку часу всесвітньої історії, показує на «стрічці часу» періоди історії Стародавнього світу, Середніх віків (що вивчатимуть у 7-му класі) та Нового часу, та пропонує виконати завдання.

Історія Стародавнього світу	Історія Середньовіччя	Всесвітня історія. Новий час		Новітня історія	
		I період. Кінець XV — друга половина XVIII ст.	II період. Кінець XVIII — XIX ст.	I період 1900–1939 рр.	II період від 1939 р. до наших днів
Від появи людини до розпаду Римської імперії (476 р.)	476–1492 рр. (до відкриття Х. Колумбом Америки)	I період. Кінець XV — друга половина XVIII ст.	II період. Кінець XVIII — XIX ст.	I період 1900–1939 рр.	II період від 1939 р. до наших днів
6 клас	7 клас	8 клас	9 клас	10 клас	11 клас

Завдання

1. Визначити приблизний час існування періоду Стародавнього світу.
2. Підрахувати, скільки тривав період середніх віків і Нового часу.
3. Яку закономірність ви можете визначити?
4. Визначити, що означає поняття «середні віки».
5. Чому цей період називають Середньовіччям?
6. Чи можна їх уважати якимись проміжними (середніми) між високою культурою Стародавнього світу та початком Високого Відродження в Новий час?
7. Якими здобутками уславились середні віки?
8. Які події відбулись у цей час?

Хронологічні межі й періодизація історії середніх віків

Робота з підручником

- ♦ Прочитати текст пункту 2 § 2 і показати на лінії часу хронологічні межі кожного з трьох періодів.

Робота з візуальними джерелами

- ♦ Розглянути малюнки в підручнику (§ 2, С. 13) і визначити, до якого періоду належить кожна з наведених ілюстрацій. Свою думку обґрунтувати.
 1. Залізна корона Лангобардського королівства. (*V ст.*)
 2. Гобелен з Байо, на якому зображена битва при Гастінґсі. (*XI ст.*)
 3. Вітторе Карпаччо. Прибуття паломників до Кельна. (*1490 р.*)

Джерела вивчення історії Середньовіччя

Робота з підручником

- ♦ Опрацювати текст підручника (§ 2, пункт 3) і виписати в зошит приклади різних видів історичних джерел, з яких ми дізнаємося про історію Середньовіччя.

IV. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ УЧНІВ

Завдання

1. Назвати хронологічні рамки історії Середньовіччя.
2. На які періоди поділяється історія Середніх віків?
3. Що ми називаємо історичним джерелом?
4. Пригадати основні історичні джерела, за якими вивчають Середньовіччя.
5. Назвати основні інформаційні ресурси для вивчення епохи Середньовіччя.

Робота з візуальними джерелами

- ♦ Розглянути малюнки в підручнику (§ 2, С. 15), що відображають епоху видатного діяча Середньовіччя Карла Великого. Обрати один з них і розказати, до якого виду історичних джерел належить ця пам'ятка і про що вона розповідає.

V. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати § 1, 2 підручника і дати відповіді на запитання до них.
2. За допомогою Інтернет-ресурсів знайти та занотувати цитати мислителів про значення Середніх віків.